УДК 378:37.091

DOI 10.33251/2522-1477-2020-7-129-136

ШЕВЧЕНКО Руслан Іванович,

кандидат військових наук, доцент кафедри тактики та загальновійськових дисциплін, Інститут Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія»

ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ОФІЦЕРА ВМС ЗСУ ЯК ІНТЕГРАТИВНИЙ РЕЗУЛЬТАТ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

У статті окреслено особливості діяльності офіцера, зокрема, поліфункціональність (ціннісно-орієнтовна, культуроформувальна, пізнавальна, регулятивно-перетворююча, комунікативна функції), інтегративність (трансляція цінностей, надбання наукових знань і досвіду діяльності, організації, моделювання, редагування, творчості тощо), ситуативність (оцінка ситуації, збір фактичного матеріалу, етичне рішення), що визначають специфіку формування його готовності як інтегративного результату професійної підготовки майбутніх офіцерів ВМС ЗСУ.

Ключові слова: Збройні сили України (ЗСУ), Військово-Морські Сили (ВМС), майбутні офіцери ВМС, готовність до професійної діяльності, професійна підготовка.

Постановка проблеми. На сучасному етапі становлення України особливого значення набуває фактор утвердження її як морської держави, виходячи з її просторових і геофізичних особливостей, місця та ролі у глобальній та регіональній системі міжнародних відносин. Відповідно, і морська освіта покликана сприяти підвищенню якості морської діяльності, складовими якої є: торговельне мореплавство, морський транспорт, суднобудування, військово-морська діяльність, використання водних біоресурсів та інших ресурсів моря, туристична та рекреаційна діяльність, а також діяльність у сферах науки, освіти, екології і захисту моря (Морська доктрина України на період до 2035 року) [4].

Підготовка майбутніх офіцерів ВМС ЗСУ регламентується основними положеннями як цивільних, так і військових документів нормативно-правової бази України, зокрема: Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про військовий обов'язок і військову службу», Концепція підготовки Збройних Сил України, Воєнна доктрина 2015: загрози, шляхи та ролі, Морська доктрина України на період до 2035 року, які безпосередньо стосуються підготовки майбутніх офіцерів у закладах вищої військової освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти діяльності ВМС ЗСУ та питання підготовки офіцерів ВМС ЗСУ ХХІ століття: В. Гончаренко, С. Козак, М. Кулакова, С. Соколюк, І. Фурман, В. Ярема та ін. Проблеми вдосконалення підготовки офіцерів ВМС присвячені праці вчених А. Барабанщикова, В. Бігуна, С. Кубитського, С. Ленкова, К. Лоптіна, Н. Молдаванчук, В. Наумова, А. Печникова, В. Слепова, О. Тимофєєвої, О. Чорного та ін. Ці роботи спрямовані на розкриття питань вдосконалення підготовки командирів кораблів, вахтових офіцерів, штурманів, гідрографів. Цікавими є здійснювані дисертаційні дослідження І. Попроцького (Розвиток вищої військово-морської освіти у Болгарії та Румунії в умовах переходу на стандарти НАТО), В. Шемчука (Формування готовності майбутніх військових моряків до застосування засобів особистого захисту у професійній діяльності) та інших викладачів Інституту ВМС НУ ОМА (Інституту Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія»).

Мета статті. Метою статті визначаємо окреслення готовності майбутнього офіцера ВМС ЗСУ як інтегративного результату їх професійної підготовки.

Виклад основного матеріалу. Розширення можливостей безпосереднього контакту різного рівня в інформаційному, міжособистісному, професійно-діловому планах висуває нові вимоги до підготовки компетентного офіцера ВМС у закладах вищої освіти. Він має вміти знаходити точки дотику при вирішенні нагальних соціальних, виробничих, особистісних проблем через зміну позиції від «Я» до «Ми». Цьому сприяє використання найбільш ефективних тактик міжособистісної взаємодії в освітньому процесі ЗВО – діалогу, партнерства, кооперації, співпраці, які охоплюють всі сфери спілкування, професійної діяльності і ділових відносин.

Аналіз психолого-педагогічних досліджень доводить, що готовність майбутнього офіцера ВМС до професійної діяльності, будучи індивідуальною характеристикою ступеня відповідності вимогам професії, передбачає наявність у нього майстерності не стільки щодо виконання, скільки щодо організації й системного розуміння усіх проблем, пов'язаних з професійною діяльністю та міжособистісною взаємодією на усіх ієрархічних рівнях.

Під готовністю майбутніх офіцерів ВМС до професійної діяльності розуміють цілеспрямований вияв їх потенціалу, що передбачає переконання, погляди, мотиви, почуття, вольові й інтелектуальні якості, знання, навички, вміння. Готовність набувається під час професійної підготовки і є результатом всебічного особистісного розвитку, що в майбутньому дозволяє професійно виконувати посадові обов'язки і на якісному рівні взаємодіяти в будь-яких ситуаціях [10].

Підготовці офіцерів ВМС у закладах вищої освіти притаманна низка характеристик, що обумовлюють актуальність розробки проблеми формування готовності до професійної діяльності. Це, зокрема:

1. Безособовий характер навчання, що будується без урахування індивідуальних, зокрема, й мотиваційних, особливостей курсантів, що практично унеможливорює побудову цілісної системи професійної діяльності, становлення її індивідуального стилю, адекватного сприйняття курсантом себе як особистості й професіонала.

2. Розірваність навчання з практикою, професійною працею, що є у багатьох аспектах незалежними процесами, внаслідок чого набуті знання і вміння виявляються або непотрібними, або не повною мірою втілюються в практичній діяльності.

3. Відсутність урахування психологічних особливостей адаптаційного періоду. Стан напруженості, властивий цьому періоду, специфічним чином впливає на діяльність, обумовлюючи можливість закріплення дефектних форм діяльності.

4. Відсутність цілеспрямованого формування (розвитку) внутрішніх засобів самостійної організації курсантом життєдіяльності і професійної діяльності. Саме ці засоби могли б забезпечувати самостійність курсанта як суб'єкта освітньої діяльності та його подальше особистісне й професійне зростання.

5. Переважання традиційних форм навчання, перевірених традицією і досвідом, але не зовсім адекватних новим реаліям роботи офіцера ВМС. Нові форми навчання базуються переважно на емпіричному підґрунті, ніж на теоретичних напрацюваннях, що пов'язує цілі, зміст, процес і результат.

6. Орієнтованість на підготовку офіцера ВМС, здатного вирішувати професійні, переважно вже сформульовані завдання. Суспільство потребує професіоналів, здатних до самостійного пошуку і вирішення професійних військових завдань в контексті більш широкого, ніж суто професійний контекст [2; 3].

Зауважимо, що специфіка діяльності у сфері професій, пов'язаних з міжсуб'єктною взаємодією (до якої належить офіцерська діяльність) визначається необхідністю формування готовності до дотримання норм професійної етики, що не може базуватися тільки на ідеї якісної освіти, потрібно врахування особливостей діяльності офіцера, зокрема, поліфункціональності (ціннісно-орієнтовна, культуроформувальна, пізнавальна, регулятивно-перетворююча, комунікативна функції), інтегративності (трансляція цінностей, надбання наукових знань і досвіду діяльності, організації, моделювання, редагування, творчості тощо), ситуативності (оцінка ситуації, збір фактичного матеріалу, етичне рішення).

Зміна соціальних стандартів в країні виявила у військовій сфері низку етичних колізій, що зумовили виникнення кризової ситуації у професійній діяльності офіцерів ВМС з позицій професійної етики. Традиційна система професійної підготовки майбутніх офіцерів ВМС сьогодні демонструє недостатню готовність до вирішення цього протиріччя, що вимагає її реформування з метою підвищення ефективності освітнього процесу.

Інтегративний результат професійної підготовки курсантів – майбутніх офіцерів ВМС має бути представлений готовністю до дотримання норм професійної військової діяльності. Критерієм сформованості ціннісно-мотиваційного й когнітивного компонентів є світоглядна готовність, поведінкова готовність – критерієм когнітивного й емоційно-вольового компонентів, технологічна готовність – критерієм рефлексивного компоненту. Сукупність видів готовності забезпечує дотримання професійно-етичних норм, що регулюють професійні відносини.

Розробка науково-обґрунтованої системи підготовки, що базується на адекватній моделі психологічної готовності, може сприяти розв'язанню питання підвищення результативності вищої освіти. Основною функцією мотиваційної готовності офіцерів ВМС до професійної взаємодії є санкціонування конкретного напрямку професіоналізації та особистісного саморозвитку у професійній сфері. Цільова готовність являє собою концептуальну модель професійної взаємодії та забезпечує діяльну інтеграцію мотиваційного і операційного компонентів готовності. Операційна готовність забезпечує проектування і реалізацію професійної взаємодії. Регуляційна готовність полягає у рефлексивній підтримці процесу професіоналізації та професійної діяльності, забезпечує конструктивний стиль реалізації діяльності, зокрема в умовах невизначеності.

У цілому функцією психологічної готовності до професійної взаємодії є особистісно-санкціонована побудова ефективних індивідуалізованих систем професійної діяльності. Розгляд психологічної готовності до діяльності офіцерів ВМС як єдності суб'єктивного та об'єктивного, раціонального та емоційного, стійкого і динамічного, інваріантного та варіативного, що має різну ступінь відповідності соціальним і особистісним очікуванням, відкриває можливості її активного формування на основі критеріїв структурної, орієнтованої, операційної повноти діяльностного забезпечення, змістовної й мотиваційної адекватності особистісним та соціальним очікуванням, відповідності кваліфікаційним вимогам, освітнім стандартам.

Композиційні перетворення системи можливі не тільки щодо побудови операційного блоку професійної взаємодії, а й будь-якого іншого. Перспективним є вивчення можливостей оптимізації саморегулюючого процесу на основі посилення рефлексивного компонента діяльності з актуалізацією процесів каузальної атрибуції, взаємодія їх з іншими, ситуаційними та індивідуально-психологічними детермінантами діяльності, що досліджувалось, зокрема, Х. Хекхаузенем [9]. Відповідно, вимагають подальшого дослідження питання системної, композиційної перебудови психолого-педагогічної підготовки до професійної діяльності офіцерів ВМС.

У системі вітчизняної освіти за останні роки відбувається оновлення змісту освіти, робляться спроби знайти та запровадити адекватні підходи до освіти. Все частіше освітній процес у військово-морському ЗВО орієнтується на пізнавальну активність і самостійність курсантів, оскільки військова доктрина вимагає підготовку офіцерів ВМС, що володіють мобільністю, готовністю до безперервного пошуку, цілеспрямованістю, добрими знаннями військово-морської справи. Досягти всього цього неможливо без активної позиції індивіда, без глибоких теоретичних знань і практичних навичок.

Пануюча довгі роки орієнтація системи освіти на однаковість і нормативність при підготовці кадрів не сприяє повною мірою розвитку активної, творчої, професійно-компетентної особистості сучасного офіцера ВМС, який вміє приймати ефективні рішення. В освітньому процесі профільних ЗВО ще наявні стійкі складові, які гальмують розкриття потенційних можливостей майбутнього офіцера ВМС, наприклад:

- орієнтація на традиційну систему навчання, засновану на репродуктивному рівні засвоєння знань;

- авторитарна, домінуюча позиція викладача в освітньому процесі, що спричиняє стереотипність мислення курсантів;
- формальний заклик до здійснення особистісного підходу;
- низький рівень міжсуб'єктної взаємодії між викладачами й курсантами.

Характер взаємодії між тими, хто вчить, і тими, хто навчається, в освітньому процесі нерідко залишається традиційним. Як і раніше, курсанти не часто залучаються до побудови власного освітнього шляху, а форми їх взаємодії з викладачами залишаються фронтальними й особистісно не зорієнтовані. Це змушує вчених повертатися до питань ефективності освіти на новому етапі розвитку педагогічної науки.

Специфіка сучасних освітніх процесів визначається готовністю офіцера ВМС не тільки до реалізації своїх професійних функцій, а й здатністю проявляти себе як творчу й активну особистість при адаптації до швидко мінливих умов освіти. Значну роль в цьому відіграє пізнавальна активність особистості. У колі проблем, що визначаються широким вибором технологій навчання, одним з провідних питань є підготовка майбутнього офіцера ВМС, орієнтованого на особистісно-орієнтоване ставлення до інших.

Пріоритетна мета освіти полягає в становленні активної особистості, що передбачає створення середовища, сприятливого для розвитку здібностей майбутнього офіцера, що забезпечує самореалізацію його особистісного потенціалу і спонукає до пошуку власних результатів в навчанні. Особистісно-орієнтований підхід до організації освітнього процесу закладено у проекті компонента державного освітнього стандарту загальної освіти в якості основного. Його основу повинні складати не тільки знання, вміння, навички, а й певні особистісні якості, затребувані часом. Особистісно-орієнтований підхід модифікує об'єкт навчання і сам процес навчання. Відбувається зміна характеру педагогічного спілкування, що ґрунтується на міжсуб'єктних зв'язках, і забезпечує емоційний комфорт особистісних проявів учасників освітнього процесу, створюючи умови для здійснення суб'єктної активності за рахунок рівнопартнерських, довірчих відносин з іншим суб'єктом.

Суб'єктна спрямованість освітнього процесу дозволяє майбутнім офіцерам ВМС не тільки опановувати досвід професійної діяльності, а й реалізовувати індивідуальний потенціал в цій діяльності. А прогресуюча динаміка розвитку пізнавальної активності за час навчання створює міцну основу для професійного розвитку особистості в майбутній діяльності із захисту Вітчизни.

Необхідність суттєвих змін у системі морської освіти в Україні, обумовлена не тільки усвідомленням національних інтересів у сфері освіти, а й загальними тенденціями світового розвитку, до числа яких слід віднести перехід до постіндустріального, інформаційного суспільства, значне розширення масштабів міжкультурної взаємодії, у зв'язку з чим особливу важливість набувають фактори комунікабельності й толерантності. Зазначене висуває перед освітою складні завдання формування високопрофесійної компетентної особистості, що вимагає від професійної освіти оновлення її змісту і розробки якісно нових технологій, створення професійного інформаційного освітнього середовища підготовки фахівця, що дозволяють досягти ефективності та результативності освітнього процесу [7], зокрема й у сфері підготовки майбутніх морських фахівців.

Набувають актуальності такі аспекти діяльності закладів вищої освіти, як інноваційна освіта, яка інтегрує найбільш сучасні та ефективні інформаційні технології з інтенсивною науково-дослідною діяльністю, міждисциплінарний характер навчання, багаторівнева підготовка майбутніх фахівців, урахування особливостей ринку інтелектуальної праці, запитів і потреб студентів (курсантів) відповідно до їх можливостей і здібностей. Зазначене обумовлено як загальними реформами, що проходять у країні, так і тенденціями розвитку системи вищої освіти. Як зазначає А. Райцев, «... по суті, вища школа сьогодні являє собою величезний експериментальний майданчик, де розгортається педагогічний, науково-методичний та організаційний експеримент, що за своїми масштабами не знає аналогів...» [5, с. 35].

Одним з основних завдань вищої освіти визначаємо формування у студентів (курсантів) системного мислення, яке б забезпечувало підготовку фахівців, що використовують системний

підхід до вирішення актуальних професійних завдань. Це допомагає фахівцеві набути вміння самостійно ставити і вирішувати завдання, доводячи їх до практичної реалізації з найкращими результатами.

Сучасний ЗВО як професійна освітня система на сучасному етапі модернізації зазнає якісних змін системного і структурного характеру, які обумовлені, перш за все, тим, що в суспільстві XXI століття, освіта і професійні навички є необхідною умовою досягнення професійного успіху, цивільної відповідальності і соціальної злагоди. Зазначене висуває перед освітою складне завдання формування високопрофесійної особистості, здатної не тільки успішно діяти у інформаційному середовищі професійної діяльності, що динамічно розвивається, а й адаптуватися до соціальних умов мінливого світу.

У межах гуманістичної парадигми освіти найбільш доцільним визначають особистісно-орієнтований підхід, який передбачає таку організацію освітнього процесу, що зосереджена в основному на особистості, її самобутності, унікальності, неповторності, відкритої для сприйняття нового досвіду, здатної до усвідомленого вибору в різноманітних ситуаціях.

Запровадження в освітній процес активних форм і сучасних технологій навчання, таких як вирішення реальних науково-дослідних і проектних завдань, аналіз конкретних ситуацій, моделювання реальних технологічних і / або управлінських процесів на базі інформаційних систем дозволяє реалізувати концепцію практико-орієнтованої освіти. Перехід до дворівневої системи вищої освіти вимагає розробки принципово нових стандартів освіти, що забезпечують універсальність, фундаментальність освіти і її професійну спрямованість [1; 8].

Процес модернізації системи неперервної професійної освіти вирішує два пов'язаних між собою завдання: створення кадрових ресурсів і їх модернізацію [6]. Реалізація першого завдання передбачає підготовку кадрів, формування у них базових знань і умінь, необхідних для включення у ринкову економіку; другий – модернізацію, розвиток кадрових ресурсів з метою оперативної їх адаптації до постійно змінюваних умов виробництва і соціального життя.

В останні роки спостерігається швидке зростання потреби в підвищенні кваліфікації та перепідготовці кадрів. Для того, щоб забезпечити зростаючі потреби у постійному підвищенні кваліфікації або перепідготовки, необхідно створити інфраструктуру доступу до безперервної професійної освіти протягом усього періоду професійної діяльності.

Для забезпечення конкурентоспроможності цього сектора української освіти і підвищення його якості, необхідно розширити перелік організацій, які мають право на надання послуг безперервної професійної освіти, включивши в нього великі комерційні та інші неосвітні організації, що мають ресурси для реалізації різних освітніх програм у межах внутрішнього навчання. Одним з основних завдань таких організацій має стати формування вимог до рівня необхідної професійної кваліфікації і технологій навчання, а також компетенцій працівників, зайнятих в різних секторах суспільного виробництва. Зазначені суспільно-професійні організації покликані також забезпечити ефективний контроль якості освітнього процесу та відповідність підготовлених кадрів динамічним запитам ринку праці як військового так і цивільного.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Здійснене дослідження дозволило дійти таких висновків:

- готовність майбутніх офіцерів ВМС до професійної діяльності розуміють як цілеспрямований вияв їх потенціалу, що передбачає переконання, погляди, мотиви, почуття, волю і інтелектуальні якості, знання, навички, вміння;
- професійна готовність є інтегративним результатом професійної підготовки курсантів – майбутніх офіцерів ВМС ЗСУ;
- функції мотиваційної, цільової, операційної, регуляційної готовності дозволяють окреслити психологічну готовність майбутніх офіцерів ВМС ЗСУ як єдності суб'єктивного та об'єктивного, раціонального та емоційного, стійкого і динамічного, інваріантного та варіативного, що має різну ступінь відповідності соціальним і особистісним очікуванням;

– основними підходами до здійснення освітнього процесу визначено особистісно-орієнтований, системний, компетентнісний, суб'єктно-орієнтований, що спрямовано на досягнення професійного успіху.

Перспективами подальших досліджень вбачаємо окреслення складових готовності майбутніх офіцерів ВМС ЗСУ до виконання професійних обов'язків та особливості її формування в умовах закладів вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Андришук А. О., Тищенко Ю. А. Інноваційна технологія ступеневої освіти. *Теоретичні та прикладні проблеми психології та педагогіки: зб. наук. пр.*, 2001. № 1. С. 6–9.
2. Гнезділова К. М. Шляхи оцінювання якості вищої освіти. *Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку*, 2009. № 2. URL: http://www.intellect-invest.org.ua/pedagog_editions_e-magazine_pedagogical_science_arhiv_pn_n2_2009_st_13/ (дата звернення: 17.11.2019).
3. Мазурик О. В. Освітній аудит як механізм підвищення ефективності функціонування системи освіти. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*, 2010. № 889. С. 159–162.
4. Морська доктрина України на період до 2035 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1307-2009-п> (дата звернення: 15.11.2019).
5. Райцев А. В. Развитие профессиональной компетентности студентов в образовательной системе современного вуза: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.08. СПб, 2004. 309 с.
6. Романова С. Неперервна освіта громадян як найважливіша умова розвитку інформаційного суспільства. *Педагог професійної школи: зб. наук. пр.*, 2002. Вип. 3. С. 181–185.
7. Ставицька О. В. Про моделювання спеціаліста в системі безперервної освіти. *Проблеми освіти : наук.-метод. зб.*, 1995. Вип. 3. С. 63–70.
8. Філь В. Г. Шляхи оптимізації змісту навчання та організації навчального процесу в умовах безперервної освіти. *Управління якістю професійної освіти: зб. наук. пр.*, 2001. С. 219–221.
9. Хекхаузен Х. Психология мотивации достижения. URL: http://flogiston.ru/library/hekhauzen_4 (дата звернення: 09.12.2019).
10. Черезова І. О. Комунікативна компетентність як інтегральна якість особистості. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Психологічні науки*, 2014. Вип. 1(1). С. 103-107. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvkhp_2014_1\(1\)_20](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvkhp_2014_1(1)_20) (дата звернення: 17.11.2019).

References

1. Andryushchuk, A.O., Tyshchenko, YU.A. (2001). Innovatsiyna tekhnolohiya stupenevoyi osvity [*Innovative technology of step education*]. Teoretychni ta prykladni problemy psykhologiyi ta pedahohiky – Theoretical and applied problems of psychology and pedagogy. № 1, 6-9 [in Ukrainian].
2. Hnezdilova, K.M. (2009). Shlyakhy otsynuvannya yakosti vyshchoyi osvity [*Ways to evaluate the quality of higher education*]. Pedahohichna nauka: istoriya, teoriya, praktyka, tendentsiyi rozvytku – Pedagogical Science: History, Theory, Practice, Development Trends, 2. Retrieved from: http://www.intellect-invest.org.ua/pedagog_editions_e-magazine_pedagogical_science_arhiv_pn_n2_2009_st_13/ [in Ukrainian].
3. Mazuryk, O.V. (2010). Osvitniy audyt yak mekhanizm pidvyshchennya efektyvnosti funktsionuvannya systemy osvity [*Educational audit as a mechanism for improving the efficiency of the education system*]. Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho universytetu imeni V. N. Karazina – Bulletin of the V.N. Karazin Kharkiv National University, 889, 159-162. [in Ukrainian].

4. Mors'ka doktryna Ukrayiny na period do 2035 roku [*Maritime Doctrine of Ukraine until 2035*]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1307-2009-p> [in Ukrainian].
5. Raytsev, A.V. (2004). Razvytye professyonal'noy kompetentnosti studentov v obrazovatel'noy systeme sovremennogo vuza [*Development of students' professional competence in the educational system of a modern university*]. Doctor's thesis. SPb. [in Russian].
6. Romanova, S. (2002). Neperervna osvita hromadyan yak nayvazhlyvisha umova rozvytku informatsiynoho suspil'stva [*Continuous education of citizens as the most important condition for the development of an information society*]. Pedahoh profesiynoyi shkoly – Vocational school teacher, 3. 181-185. [in Ukrainian].
7. Stavys'tka, O.V. (1995). Pro modelyuvannya spetsialista v systemi bezperervnoyi osvity [*About modeling of a specialist in the system of continuous education*]. Problemy osvity – Problems of education, 3, 63-70. [in Ukrainian].
8. Fil', V.H. (2001). Shlyakhy optymizatsiyi zmistu navchannya ta orhanizatsiyi navchal'noho protsesu v umovakh bezperervnoyi osvity [*Ways of optimization of the content of training and organization of educational process in the conditions of continuous education*]. Upravlinnya yakistyu profesiynoyi osvity – Quality Management in Vocational Education. 219-221. [in Ukrainian].
9. Khekkhauzen, K.H. Psykholohyya motyvatsyy dostyzenyya [*Psychology of achievement motivation*]. Retrieved from: http://flogiston.ru/library/hekhauzen_4 [in Russian].
10. Cherezova, I.O. (2014). Komunikatyvna kompetentnist' yak intehral'na yakist' osobystosti [*Communicative competence as an integral quality of personality*]. Naukovyy visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu. Seriya: Psykholohichni nauky – Scientific Bulletin of Kherson State University. Series: Psychological Sciences, 1(1). 103-107. Retrieved from: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvkhp_2014_1\(1\)_20](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvkhp_2014_1(1)_20) [in Ukrainian].

SHEVCHENKO Ruslan, Candidate of Military Sciences, Associate Professor at the Department of Tactics and general military disciplines of Naval institute of National university "Odesa maritime academy".

THE READINESS OF THE FUTURE NAVY OFFICER OF THE ARMED FORCES AS AN INTEGRATIVE RESULT OF THEIR PROFESSIONAL TRAINING

Abstract. *The article describes readiness of the future Navy officers of Ukrainian Armed Forces to perform professional activity as an integral result of students' vocational training. The readiness of future Navy officers of Ukrainian Armed Forces is a purposeful manifestation of their potential that assumes beliefs, views, motives, feelings, strong-willed and intellectual qualities, knowledge, skills, abilities.*

The author defines the specifics of activity in the field of professions related to the intersubjective interaction (which includes officer's activity), which is determined by the need to develop readiness to observe the standards of professional ethics, taking into account the peculiarities of officer's activity, in particular, multi-functionality (value-oriented, cultural and formative, cognitive, regulatory-transformative, communicative functions), integrativeness (compilation of values, acquisition of scientific knowledge and activity experience, organizations, modeling, editing, creativeness, etc.), situatedness (assessment of the situation, collection of actual material, ethical solution).

The psychological readiness of Navy officers to act as a unity of the subjective and the objective, the rational and the emotional, the stable and the dynamic, the invariant and the variable, which has different degrees of correspondence to the social and personal expectations, is outlined. The author determines functions of the motivational, target, operational, regulatory readiness. It is defined that the criterion of a value-motivational and cognitive components

formation is a worldview. The behavioural readiness is a criterion of the cognitive and emotional-volitional components, the technological readiness is a criterion of the reflexive component.

Positions, hindering the disclosure of the potential capabilities of a future Navy officer are identified.

The main approaches to the implementation of the educational process are person-orientated, systemic, competent, subject-oriented, that are aimed at achieving professional success.

Key words: *Naval Forces (Navy), Armed Forces of Ukraine (Armed Forces), officers of the Armed Forces, future Navy officers, readiness for professional activity, professional training*

*Одержано редакцією: 15.01.2020 р.
Прийнято до публікації: 27.01.2020 р.*